Հրատարակի հնգետասա-
նօրեայ ցՅուլիս մինչ
տարեկան Կ. Ռուփի 24.
Իւրաքանչիւր [illegible] 500

ԱԶԳԱՍԷՐ

ՈՒՍՈՒՄՆ ԱՌՆԷ ԶԱՐԴԱՐ ՆՐԱՑԱՆԻԿ

Ընծայն ազգային հրա-
տարակութեանց ձրի ա-
ռին.
Ընտրեալն օգտի տարեգ-
րութեանց ամաց առաւելու

ԼՐԱԳԻՐ

ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԵԱՑ

ՀԱՏ. Ե. ԹԻՒ 139. ԿԱԼԿԱԹԱ 1848 Մայիս 28

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ԿԱԼԿԱԹԱ

ՊԱՏՄԵՆ վերստեսչական գիտա-զութեանց մերոց՝ մերձենայ. որ ՚ի մանին ուղղելոյ ձեռնտուէ. կամ ՚ի բուռն շարադրական ընթացս հրատարակութեան իւրոյ. և կամ խաղաղ խորհրդնելոյ. Բայց որ և իցէ եղանակաւ գեռ ոչ էրեւեայ յոյս մեր ՚ի բաւականութիւն ծախուցն. Վ աղագոյ այս մի անգամ եւ խնդ առնեմք Պատուելի Հասարակութեան մերոյ, զի եթէ պարծանք իցէ շարունակութիւն նորա գերահամբաւ խմբի մերում. ուրեմն ազգարար ՚ի թերթեն հասանիցեն, իսկ թէ ոչ՝ ուրեմն խափանեսցի գործն, յետ այսքան ժամուց ՚ի ծաղս աշխարհի առաջածելոյ ընծայեալ լուսոյ՝ և զարդարացանացն.

Արարատեան Ընկերութիւն բաղկացեալ ՚ի մէջ ազգաց միոյն, սկսաւ ՚ի 16 Յուլիսի 1845 ամի. և առաջին ձայնմայոյ ուսմնքն ՚ի Պատուելի Հասարակութեան առաջի՝ յոյժ համբառնակութեամբ իւրով և ձեռնտուութեամբ Բարեկամաց՝ կառոյց զՏպարան Հայ և Անգղիարէն, հաստատեաց զԳրադարան, և Հրատարակեաց զԱզգասէր իւր՝ յընթացս ամաց միոյ. Բանեւեաց Լրագիրն զգրուածս օգտակարս յօգնութիւն իւր. և խոստացաւ երարժ ընդ խորհուրդ գրոհ. նոյա ՚ի օգտանս անդ՝ որպէս ապագոյթիւն է ազգին.

Բայց աւաղ. քանի՛ անձինք եղեն՝ որ յառաջին ձեռնտուն անդ գժտութեանց՝ թերթուտ դարձուցին նմա. և քանիք անձինք առեալ. որ բազմաց ակ ապաւազինութեամբք իւրեանց ծախմունս թերթին յանձն առնելով երկուց ուրախութեան, եղեն այժմ. որ բարեկամ մինչ մարգարէութիւնս մարգարէացան ՚ի վերայ՝ և չգիտեմք իւրեանց ընդդէմ առարկին ասել, —"Ա՜յդ. բան ՚ի գլուխ ոչ եկեաց."—"Ո՜յժ՝ բանի բաւական ոք չէ."—"Ահա որ է փոյ յորդորիս ծախել." և այլն.—Բայց

և այնուհետև զամս երիս անդադար շա-
րունակեաց Արարատեան Ընկերու-
թիւն զօրութեան աստուածայինն ըն
Տիգրան բէյ, մեծամեծ ծախիւք
փարթամացոյց Ղարադաղեան բէյ, և
յանդգնութեամբ սիրեաց Եղիշէ. Թէ-
պէտև հազիւ կարաց գտանել ստորա-
գիրս 66 յաշխարհէ անձնայն. որոց
մասունք, եթէ բովանդակօրէն եւ 'ի
ձեռս եկեալ' բաւեսք բաւական լի-
նէին մարմնոյ տան միոյ. Վերատես-
ուչ և գործակալք նորա, Տիգրան և
գործադիրք նորա, Գրիգորեան և ա-
մենայն մասնաւորք նորա' հազարաւորն մինչ
ցայժմ 'ի հայթայթմանց անտի Ըն-
կերութեանն. որ փոխանակ վճարելոյ
յաւելի զաշխատութիւն իւր, և մա-
քուր առաքինութեամբք իւրովք եկեղ
եցամօրէն Հնդկաստանի. Մեր վաճա-
ռէր մի Պաղմոս ուխտն սուրբեաց' նո
կամ ձրի շնորհեաց զայն. և կամ գնով
միոյ առաւելոյ միայն Ընդարձակեաց
տարածեաց վարդապետ վաստակս իւր
յեկերց Գանձակեցի ցեղերս Վ. որդւոյ
և Պետն գեսոց. Ընծրի գրոց տպագ
'ի Համօրէն Պարսկաստանի. և զաւեր
հատորոց խառնեցցէ Մեղրեզեան մինչ
Երուսաղէմ. և 'ի Պոլսոյ Զմիւռնի.
Օ հալիւս ազգին յարոյց յօրհնութիւն
ազգին, և զարքութիւն նորա' 'ի սըր-
բառացութիւն Սրբոյն սրբութեանց.
Հայրապետութե Եղիայորն Ստեփաննոս Ա-
գոնդակէն քոյշ ճանաչէ պայարք նորին և
վարդապետան արժանաւոր զայն 'ի սե-
ռութիւն Համօրէն ազգին. Վ. Էնէ-
ակի փոխմանց 'ի վերայ աշխատանաց
այսորիկ. և Լ ասդան ընդ Վ. քենիաց
Հարազատաց Հայ դպրութեանց փա-
ռաւոր. Իւ ճրի եղեն պարծանք այ-
սորիկ' Պատուելի Ազգ. կամ որք ազ-
գեօք. եթէ ոչ' Զեր' որպէս մեծա-
համբաւն Ղ. ուղղոց. կամ յառ Պետ-
թողին առել. "Հնդկոյսին ջերմ ազ-
գասիրացդ." Զերդ—

Իսկ և այնպէս ճշմարիտ եւ լի-
նէին այս պարծանք' եթէ 'ի շարու-
նակ ընթացս երից ամաց' դէթ մի
կամ երկուք յընկերութիւն մանել
էին, Գրիգոր Տէր, զի կարող առատա-
բեղ ոչ կոչուցուք մեզ, և ոչ կայցուրք
կոչքաւորող, որպէս զի անմոռացեալն հա-
մազգիք մեր կարեկից լինել. Լինէ-
ին' եթէ նման Ասիագունոյ կամ Բեր-
թաւեան և միւս քաղաքացի "Ինքնա-
յօժար" գոհեին 'ի կարծս մեր. Լի-
նէին' թէ հեռաւոր կամ մերձաւոր իշ-
խանք մեր զօշ շնորհաց կարկառէին.
Լինէին' եթէ զանեալ հաւասար ըն-
թանայք բաժանորդութեանն, բայց սան
կայ' որ վեց անգամ աւելի տայ, և
սան կայ' որ ամենևին չտայ. Թէպէտև
կարողութեամբն անդակաս; Իւ սա-
բաղախտագէտ աւագին խոստմն 'ի
վերջնոց սան են. քան թէ յառաջ-
նոց' և բարեկարգ.

Ոչ ընդ յանձնէր ազդակ 'ի մէնջ'
եթէ մեծամեծ անձնասէրութիւնք այլ-
ազգի վաճառականաց 'ի Կալկաթա,
չէին բաւական 'ի մէնջ զգործ շահե-
կան. Եթէ զանեալ և մեր ազգի վա-
ճառականք չէին ընտրեալ զհնդ-
գայցի և զՀնդկաստանին քան զմեզ.—
Իսկ արդ'

Աստուածոց յընկերաց եղեալ որպէս
զարմանալիս, և պարտաւորեալ յանձա-
նեաց' որպէս ծրթմնիս. ար. Ընկերա-
կողն և առ ըեդ' Ազգ. առատասան գը-
ծով, և եթէ զոր չշարժեցիս զեւ 'ի
գթութիւն, ուրեմն Աստուած սիրա
մարմնելէն տայ քեզ.

Որ սանր թէ խամ և անգղամ
անձինք էինք, որ զքան ոչ հանդա-
նամք.—խօր պլամք յոդն մեր զան-
տանելի ծանրութիւն ծախուց և տարց

քոյ՝ համեմատեալ թուոց և գործոցդ, որք դրեթէ զարմանալիք են. մանաւանդ յանդուգն և ի ձախող աւուրս այսմիկ. Բայց և այնպէս՝ են և զազ ի վերայ որոց դեռ, և հարկաւոր. թէ զի՞նչ ազդեցութիւն ունենալոց այսոցիկ Անգղիոյ՝ առ անձնուն և անհամար ժողովրդոց, կամ՝ առ հասարակ համբաւոյն քոյ.

Աղէկ ասէիր, որպէս զու գիտես: Ընդ: բայց մեք աղօթեմք զիմեմք առ քեզ՝ որպէս մեք գիտեմք—Իբրև հազար հազար զանազան սեռակ գրեանս ասացի մատուցանեմք քո. և միայն զերիս հազար ասեմ միասեռակ պահանջեմք: Ոչ եթէ կարէ ասել թէ երբեք փառաւորեալ առ գրեանք այսքան գիտութիւն. բայց մեք ՚ի վերայ յաւելումք և զօրութեամբ վիճակաւորութեանցն, զի մի ուրաք զան զգայքն ծանուցանեք. Եթէ և քո չնորհք չարժեացին աղօթքը առաքելը վիճակացն յիշել՝ ուրեմն մեր Տէրութեան աւորեկան թշնեաց ծախուցն զգայնայ, և մեք ուրախ և ցնծում շնորհակալեցուք Անգղիոյ ՚ի փառս քո և ՚ի պատիւ. Իսկ թէ ոչ՝ ուրեմն ափսոս քո խնդիր Անգղիոյ.

Ահա հազար Արքունական Ընկերութիւն ոչ արժէ անմահական հոգւոյ միում. բայց և այնպէս՝ երթէ մեզ հազար ոգիս ունէր Անգղիա՝ այսպէս որ ենէ և կան. Այլ. ասացուին ոչ ինչ մատուցանել քեզ և պատուոյ քում. Անգղիա յաւիտեան.—բայց ծանիր զքո ձեռնարկութիւն.

ՆՈՐ ՄԱՏԵԱՆ

Vicar of Wakefield փոխերեցն Ուէքֆիլտայ թարգմանեալ ՚ի Յակոբոյ Պօղոսն Թաղէեանէ եւ. Եղեսամեան՝ Գիտութիւն Ընդհանուր Արարատեան Ընկերութեան, ՚ի լոյս ընծայեալ ՚ի Տպարանի Արարատեան Ընկերութեան հայերէնագոյն խօսիւք քան զՊաւլոս և Վերգինեայ. և քան զԱրամեան նորոյ՝ նուիրեալ բարեգործացն յիշատակի քեռւոյ իւրոյ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ Նաւապետի.

Ընտիր է յոյժ ամենադժուարին համեմատ՝ Հեղինակին. և բազմաց քեզ ՚ի մի բան՝ զխորս և գինուորութիւն այգին Անգղիացւոց. մանաւանդ յաւելս ուսանելեաց կանանց. Որ Պատուելի Թարգմանչին պարզ է, և դրեթէ խորհրդոյ հակամիտեալ ՚ի կիւր բնագրին. մի փոխն սորոյ աղբեր զծաղիկ անդրադարձութեան. և երկրորդ՝ փոխն համաձայնս սեներոյ զդրուագն մեծի մասին Հանդիպելոց իւրոց, որ կրկնեն Անգղիացին երկնին բովբոսոսն ՚ի Հայոցին.

Մեք և կրէ՝ ակնածեմք զի բարեփառամ Թարգմանչին բուական համեմատեցին աշխատութիւն իւր, և Պատուելի Եզնիկ շնորհ արարցէ զանձս ծախուցն սեռանդակել՝ ՚ի խորախոյս նմանեացն.

ՆՈՐ ՆԱՒ

Արևելս մատուցանեմք Պատուելի Եղիէ մերոյ՝ յանդգնանելոյ, զի ՚ի ժամանակին ընդհանուր պակասութեան հասարակ, և խանդաղեմն փառաւորաց, բարեհաճի Բարերարն մեծ ամենեւ զանուն աղբեր՝ ՚ի անփոյթ աշխարհի.

Նաւն ԿԵՏՈՐԻՆԷ ԵԱԳԼԱՑ՝ նոր կերտեալ ՚ի Պօլսի 750 թօնաչափ, պատկանեալ մեծահամբաւ Տանն Եղգարեանց և ընկերաց պատուականագոյն քան զամենայն նաւս կառուցեալս ՚ի Հնդկաստան, հաս անուն անձնաւորին ա-

բարգաւաճեալք ՚ի Կալկաթա․ յընթացս ինն ամաց և եթ․ և ելից զսիրտս մեր համազգային ուրախութեամբ․

Յուսամք ՚ի նուաստիցս ՚ի Կալկաթա- հիւսսոնք նոր նմանն ՚ի Հնդիս ար- ուեստին․ և պարծինք զազգայինսն ՚ի մէջերոյ զաւանն․ Աշխարհահնդհա- նուր կամ ամէնք զայդես․ եթէ ոգին յաջողման ոչ մեռեալ զի ՚ի նոցանէ զիւր գլուխն գովելով առեալ յԱնգ- լիզմին լրագրի՝ թէ ինքն յառաջին նուա չինել կարէր քան զԿԱՏԱՐԻՆԷ ԱՐԴԱՐ մեր․

—ԿԱՏԱՐԱԾՆ․ Հինաւուրց ծերա- նիք ոչ զմտաւ ածեն, թէ ահեղա- ցան երբէք վերնոլորտք Հնդկաստա- նի, որպէս ՚ի ապրուհ այսմիկ․ ՚Ի թիւ 156 Աշխարհիս՝ յիշեցաք թէ քանի մեռս և մնաւնս ածին երկինք ՚ի վերայ երկրի․ եր՝ որ ՚ի պտտու- հաս չարեաց․ և էր՝ որ ՚ի յոյժնու- թիւն փառաց իւրոց․ զերկասին կամ մի- աձայնայն ուղղեալ ՚ի խաղաղ և ՚ի վար- դապետութիւն մեր․

՚Ի 20 երրորդում այսր ամսոյ ըզ. Պարոն Պետրոս ած․ որ եկեալ էր յԱնգղիոյ ՚ի չափուած․ Շարունակ ՚ի Հնդկաստան՝ չանխաւհար խորամեաց ՚ի մահ․ չոյս քան զամենայն չորուցի զնոցին ձևակերպ ՚ի վերա և նախնիս քաղաքս գործելով ՚ի անդին անդեօ․

՚Ի 22 երրորդում նմին ամսոյ խա- ղաց Յոյթիւննորա զիւրիս ամենայն Հայոց․ և ընդ սաստան զարթու- ցեալ Աբրահամ Միքայէլեանց մե- րոց՝ զոին չէրաս առաջ զրանն եկեղեց- ւոյ՝ ուխզին Տաճարականին հանգերձ ՚ի գլուխ ․ Յետ առաջնական զաշ- տամանն աղօթիցն․ երեք եկին՝ զոին զի կայծակին կործանեն պարիսպեալ ՚ի զանկատանն եկեղեցւոյն ՚ի Հիւսիսոյ կողմանէ․ ցուցեալ էր ՚յերկաւ․ մին ոլոր մորթ զէզ ՚ի Հարաւ Հարկանե- լով և փշրելով զորս առաջի, և ցնդու- ցեալ զկատարս մեծի զրանն մինչև ՚ի զառն առաջին․ յորմէ կեկին ՚ի վեր ցոլացեալ և ծախեալ զպարաստրա նորա՝ ցնդեալ էր ՚ի բաց․ իսկ միւս մասն նորա մնացեալ ընդ յարկաւ զմեհ- եի պանդատանն, և եղս չպատեալ մա- հնարին թափանցնկութեանն՝ կատարի սրամտութեանն փշրեալ զարակիս մեծի ժամացուցին, և զկամարն բարձրագին ծա- կանեալ գողցին ՚ի քարանց ինչ փլածս, վերացեալ անհետացեալ ՚ի մէջ․

Այս առաջին անդամն է ՚ի շինու- թենէ ամսոյ սորայ եկեղեցւոյ մերոյ, այսինքն՝ ՚ի 1734 ամէ և այսր․ զի կայծակնահար եղև նա, Բայց եկ դու տեսչ և ընդ զուր վերին խնա- մոցն զարմացիր․ թէ որպէս զերաց նա արտաքսեալ զվերջնաական արգասեաց ընդ դէմ բաւսն կատարութեան կայ- ծականն Կարէին զայտուցեալ չերաք զրանն խարտոնել զմարմն ՚ի Հանդէս և ՚ի կանթեղաց տաճարին սորայ․ այլ ոչ և մին նշմարեալ․ Կարէին զա- յարմանք չանթին ՚ի վերայ բեկանել զմեծագին զոյն ժամացոյց մեծածախ- քու Աղգաստրին Խաչիկեան Պաւքե- լեան, որ որպէս առաջինն ՚ի քաղա- քիս, նոյն և զործունեայ մասին նո- րա է ոզի և կենդանութիւն․ Կա- րէին զայմանչ հեղեղնք․ եթէ մա- ղնդոցած սաորիջեալ ՚ի բարձանց՝ այլյն զգանկատանն զոյն հարցյ հա- սարակ, կամ ՚ի վերայ եկեղեցւոյն արկանել․ բայց Տեառն Աստուծոյ փառք և գոհութիւն․ զի ոչ ինչ յայտնաբանից պատահեցաւ․

— Գրեն ՚ի Լահաւոյ ամսոյս 6 թուով․ թէ "Յետ սպանման Պարոնաց Վ ան Ակնիւ և Անդերսոնի՝ Պարոն Միքայէլեան հասանէ ՚ի Մուլթան ըն-

հերոսն լ՝ նոցա . բայց իրաւին մահու նա-
ցա՝ ողնականութեամբ գիւղականաց
ամանց և Քերգարայ տեղւոյն թաքչի .
մինչև ժողովէ արս քաջողս ի պաշ-
տպանութիւն . և նոքօք առաջնորդեալ
անցանէ հասանէ այսր :

Օրօրսկողմն . թուի թէ , Հրաման
չունի հանել յառաջ խաղաղոյ բանա-
կին ի Մուլթան՝ մինչև գիր ոչ հաս-
անէ 'ի Փոխարքայէ Լ. Հնդկաստ-
անի :—Իբրև հազար ի Սիկ զօրաց
ընդ Շերսինկաւ , Ոստր Մինկաւ և
Շմէր Մինկաւ , եկին գեալ ի սահմա-
նագլուխն . յաւէտ իւրև զգուշաւ :
—Սիկ զօրութիւնք ի Փիշաւուրայ 'ի
Բաննուայ և ի կողմանց Կօրդոնի խա-
ղան զկողմամբն Մուլթանայ :—Բա-
ղաքական պաշտօնատարք Մեան Մի-
րայ Հրամայեցան փոխել ի զօրանոց
Անաքալեայ :—'Ի Փերոզփուրայ և ի
Լուդիանայ հասին զունդք զօրաց .
և երկու զունդք հեծելոց՝ ի Ջը-
լընդուրայ :—Ամբոյն Գուրկնդոարայ
փառելոց է զօրօք և հրացեխեք :—Կա-
րաւք Շերսինկին յաւարի հարան
զծանապարհոյն :—

ԲՐԻՏԱՆԻԱ

Մեծ Զանգակն Մենդաւնիոյ Ուեսդմինսդերայ .

Զանգակս այս կշռէ 88.000 լիտրայ
աւելի քան զՅ0.000 պոնտ Անգղի-
ականս : Բոա ձևոյս չափու՝ հաստատու-
թիւնն է 20 ըսթաչափ , inch. բարձ-
րութիւնն 20 ոտ՝ ունելով շրջանակ
և տրամագիծն 13 եւկես ոտ : Նոյնմի
ձայնաբուրգածն ամն Եւրոպայի հաշ-
ուէ զծանրութիւն որոյ 5.00.000
պոնտ . եթէ այդպէս՝ ուրեմն անցանէ
առ մեծութեամբ ան էջէ զանգակի
ի վերայ աշխարհի . Զի մեծագոյն
զանգակն՝ ի Մոսկուայ Նահանգս
Սմոլենսկոյ՝ ոչ անցանէ 45.000 պո-
նոց . իսկ Տօմ Օքսֆորտայ Անգ-
ղիոյ՝ կշռէ 17.000 պոնտ . և հաւասա-
ւոր զանգակն Մոսկովայ է 4.44.000
պոն :

Է և ի Սանգալու զանգակ մի փոքր
ինչ նուազ քան զմերոյ զերեսին :

Թ. Խ. Ա.

ԻՏԱԼԻԱ

'Ի Մարտի ամսոյ պատահար ինչ
տեղի կալաւ յանտառս ուրեք ընդ
առաջմանօք Սարդինիոյ , որ այն գի
նար և գեղջկին իւն է յորացոյց խոն-
դից մեռանելոց առ գարմանալի իւրեանց՝
արժէ հասարակաց ծանօթութեան . և
որոյ իրականութեան չիք տարակոյս .
բաւ որուշխաւղեալ առուգիցաւ առ-
կածն ի Կառավարութենէ տեղւոյն .
Տղայ ութամեայ՝ այնինչ բաւ սովորու-
թեան յարօտ հանեալ զգամեշս իւր
մօտ անտառի . խաղայր ինքն խուն
ինչ հեռի 'ի նոցանէ՝ յանկարծուստ
յարձակեալ 'ի վերայ նորա մայեր
մեծ յափշտակէ զնա . Ընդ ձիչ ա-
ղաղակի մանկանն առաջակային յօգնու-
թիւն նորա երկու գամեշք՝ յորոց միայն
կոտրակաակն մայեալ ի վերայ մայերն .
Նորին մեծութիւնն լքանէ զմանուկն որս
իւր և մեծաւ կատաղութեամբ ճակա-
տի ընդ յանդուգն ախոյեանին . Մինչ
դեռ յամենի մարտնչէր ի զառ մեծա-
մարտութեան գիրկաւը զէշանեն՝ միւս
գամեշն զնտեղէ զինքն յայնմկէ գը-
րութեան առ վիրաւորեալ մանկամբն՝
մինչ եթէ հարկաւոր իցէ մարթացի
պաշտպանել զնա ընդդէմ երկրորդ
յարձակման թշնամւոյն .—Ոչ երկար

ամէ ի կաբէն ՚ի մէջ երկուց խիկթայի մարակացն. և կառոյի փախստեամբ Ըհուարին անուանի. Ընտակէջք մու-ծակաց զ իւրեալն վհայրերով արկածոյն՝ առնուն խոկոյն զգէնս. և զէնս պեղեալ փախստական վարգերն՝ ողջամնէն զնո. Տղայն թէպէտև խաղբալ յաջ ողջէբ իւրում՝ ամայն ոչ կարեմէր՝ աղէի. Զէ յայժ զարմանալի զօրով անմանայ ցմանուկ անուղս իւրեանց. բայց որում առոքութիւն և ընդհանուր ՚ի մէջ վէս-զակմնայն առա զնմին տղայս կորզել ՚ի վերակացուս զամէնայ յանուանէ. որոց զօրելով և մանկական մեղմ վարքն ընդ պատրաստ և ծանրաշարժ հօտի իւրեանց՝ անհակառակ յաւէտ ընդբնման բա-նաւորութեան նոցա՝ ոչ վերջին սերե-լիս առնել փոստ. որք և երբեմն ան-ձանն հեծեալ մերկ ՚ի մերկ զաւակս նոցա. այնքան բնաւորեալ՝ որպէս թէ ՚ի շուրջ հաւուն իւրեանց.

("Փ. Ջրակաղը Նոր-ամ.")

ՄԱՀԻԱՍ

Որ եհաս ՚ի ձեռս մեր Լրագին թիւ «Բանասիրին» Մոսկուայ. մեռ-թերթ վիմագրեալ. Շնանեան. յորում յետ վերատեսչական ընծայութեան՝ ծնունդ հեղինակին զնոր ընտրութեանէ երկո-փոխանոց եկեղեցւոյն մերոյ ՚ի Մոս-կուա, զորովրութեանէ Կամոյին Յով-հաննու Շէհրիմանեան. զկերպ արժէ Լրիւ պարոն և սիկին Մեսրովբեայ Մաղթանց ՚ի շնորհալութեանցն. զծնն-դեանէ դասեր Տիկին Սոփեայ Գ. Մե-

* Մի է լրագիր մեր (յայս անուն) ՚ի Բեդա-վեա, երկիցս երևեալ յամսեանն որ է ընդ ճշմա-րտութեանն Տէրութեան. զի ազատ չէ Տարտան ՚ի Ջաւա—ակման.

թեանց ՚ի 28 Օգոստ. և զմնհանուն վերայ դրեալ կամոյն ՚ի հասակի 65 ամաց ՚ի 5 Օգոստ.

ԲՕՄԲԱՅԻ

Ուրախութեամբ հրատարակեմք զի Պարոն Յարութիւն Յորդանեան բա-րեհաճեցաւ ընդունել զգործակալու-թիւն Արարատեան Ընկերութեան ՚ի Բումբայի՝ փոխանակ Պարոն Յակո-բայ Ալյանուրեան, Ալիաւնիմք. զի ջեր-մեռանդ զործունէութեան նորուն հա-մահաճոյք զտանիցի վաքրեկ խումբ Ազգի մերոյ անդ. նոյնն ՚ի բամ անոր-դութիւն Աղջոներն դայով, և նմին հա-ւատալով զամենայն վճարս պատկա-նեալս Արարատեան Ընկերութեան.

— Ամառնային երթեւեկութիւն շո-գենաւի միոյ ՚ի Բումբայեայ պէզ ՚ի Օոցն Պարսից՝ հաստատեցաւ ան-դանօր, ոչ եթէ ՚ի Տէրութենէ Անգ-ղիական Հնդկաստանի, այլ յընկերու-թենէ վաճառականաց անդուոյն. Սա-ռի «Ջարլս Ֆորբես» անուն շոգենաւ դնաց ՚ի Օ անկի Աբուշերէ զեւզ ՚ի Մասկաթ. Բանդար Աբբաս. ՚ի Բաս-րա և ՚ի Բասրա. Յորում ընդ այ-լոց բազմաց՝ նաւեցին յազգէ մերմէ և Պարոնայք Յարութիւն Իսայի (որ եկեալն էր ասի յառաջ ՚ի մասին հաստատութեան այսորիկ. և յաջողա-կացնէ ՚ի գլուխ եհան.) Գրիգոր Յ. Գրիգոր. Մխիթար Հեհմաթ սարքիս. (որոյ մայրն Հայ է և Տփղիսեցի. և կինն Հայ և Թէքիրանցի.) փոխանորդել Պարոն Արդահամու Կարապետեան ՚ի Բուշիր. Իւր և Տիկին Մարիամ Յովհաննէս Կարապետեան Բա-րումեանց.

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Մարտ 20 թուով գրեն ի Բուշեհրայ թէ ճանապարհք խաղաղին, ակըստան և Փարսնայ Գորգոր Նախապետեան և Սանփանոս Պետրոս Եպիսկոպեան յառաջնայ են գեղ ի Պատայ ։

— Փարսն Գաւառ Հռովհաննէս որ ի Մուրքայ ։ ԼՕՒԿԱՍ անուն նաւն Մարտի 20 եւ ի Բուշեհրայ լի բեռամբ գնաց ի Եթովպիա, յորում նաւեցին եղբարք երիցքին Փարսնայ Սանփանոս և Աստուածատուր Եղբարհամեանք ։ Մաղթեմք նոցա անփորձ հասանել 'ի նաւահանգիստ անդր ։

ԵՒՐՈՊԱ

Թեանի Լոնդոնոյ 'ի վերայ Բամբայի ասացեալ յեղթնէն Ռափիկ հաս այսր 'ի 14 ամսոյս յի զանազան զօրանալով լրերով.

ԳԱՂԻԱ.—Գաղղիա ծածկեալ ամքան արագ արագ յաջորդեցան իրերաց ձեռնարկու մինչ անդի չառնել քաղաքական խռովութեանց ։ Մինչ 'ի հնուստ ասուի հողին հող թէ հանկանամբ զայլեւս ժամանակս՝ յորում ջնջեմք արհաւիրս ։ Ոչ է որ երբեմ անօց բազմաց ակնոս ունէր՝ այսօր 'ի միում ջաքաթու յաւն յարհաւ. ազատամբութիւն, և ասաթուր կեսերով դժուարութ իշխանութիւնն՝ ապածեցաւ ընդ հանօրէն աշխարհին ։ Գաղղիա 'ի հասարակապետութիւն եկաց, յուէտ վասն դծոյն և զիւրութեանն 'ի հասարակաց կեղեքելոյ, բանեցեալ 'ի վերայ մեւս նահանգաց ։ Կէս թագաւորականք և կէս հասարակապետականք անդադար զիրերօք հարկանին. անհնք ասեն քարոզել զՀնգեկտ հինգերորդ 'ի թագաւոր Գաղղիոյ. և եթէ ճշմարիտ իցէ համբաւն, անկարծելք գործ յուէտ ըստ պըտղկոս Նորին մեծին սերեն, քան թէ ռամկին. Գաղղիա զիւրացն ոչ գըտանէ. որպէս կարծէին, կնանուշանս համահաւասար եղբայրութեան. դեռ մինչ շատ ճգնի փառս Իշխանութիւն որոյ զիւրայեսաց հասարակապետութեան երկի 'ի խռովել նոցա յանդգնու պատերազմաց. որպէս և 'ի խռհեալ պատասխանի այն՝ զոր ետուն զեսպանաց Լեհաստանի, որք հայցէին զձեռն օժանդակութեան նոցա ընդդէմ Մեծին Ռուսաստանի Տակաւին են տիրէ անդ անհաստատութիւն. բայց յուսամք փաղձանին գեալ 'ի բարին երկրել ։

—ԸՆԳԼԻԱ—Ի ժամանակի խաղաղութեան՝ դրամամթաղին Նորին Բրիտանիկ Մեծութեան՝ հարկեալն 20 պակասեցաւ անցանել յուէտ երից թեթևաբերին, Գրիգոր ամսոյս 'ի զարուց հեռան ։

—ԻՏԱԼԻԱ—Քաղաքաց 'ի ժողովս եղանէր և խորհրդոց 'ի խորհուրդս ստորանէր՝ թէ զիարդ հնարին 'ազատհել յԱւստրիոյ և անկախ հասարակապետութեամբ կառավարել զերկիրն ։

—Գուցա և Գուքսուհին Մոնթպենսիրայ գնացին յԱնգլիոյ 'ի Գերմանիա. զի Նորին Բրիտանիկ Մեծութիւն ասէ թէ՝ երկու ոչ եղցին նոցա ։

—ՍՊԱՆԻԱ—Ըլեկտրութիւնք ազատամբութեան հասին մինչ 'ի ցամաքակղզին Սպանիոյ. և բազմիցն զՄադրիտ աշխարհ զարգացեալ ։ Փառազգամբն արհամբ աղօթին, պատռեցան կանգնեն-ստ և անդ, և նկուն յամենայն ա-

պատասխանին · այլ ոչ ոք կարէ տալ՝ լինել ընդէր : Նաւարկեալ զՄադրիդ ՚ի սպասարկման Հրատարակելոց · օրինագծի դաշտալ են · գասեւանս երկելի փո- կեաց · և յանուն Թագաւորին քաղա- քեաց զինքն Գերագոյն Սպանիոյ :

— ԼՈՒՐՔ ՈՒՐԻ ՚ի բաց եկեալ Ռուսա- րիոյ — Պետէք Բեսարաբիոյ և Վոլինոյ տուեալ անկարծ , տուեալ շատացաւ : և տեսանել եւս վճռաբար քան զՊարի- սան՝ յամն յորում զՄիխայիլ պա- Հանջել ՚ի Թագաւորէ դիւանական Հա- տուածս , զորս ցորդ խնդրեալ և զնո- ցորդ խնդրեցեալ էին · Ի վերջին ուրասա խնդրոյն՝ գեր բոր Հարուն զօրք և ժողովուրդք : Կոսան Կոնստանդին և Կենդանեքն երկին տաճկին բանակա- տեղիք պատերազմի · և սոր ուրուք յարեաւ խախիծ՝ անկաւ անդ Ռուսաբի- այի ոք : Մարշալ ամբաւ թեան Ռու- սաբիոյ շնորհեաց ժողովրդեան պա- տուերս երկու՝ կեջանել ՚ի խաղաղու- թեան և զօրորդն որոշեալ որ մաքուրն և մաՀու նոցա , Պատմանն շնորհին լսու : և զօրավարն ցասուցեալ՝ անհնազանդ ՚ի պատերազմ · այլ պարասարեցաւ ՚ի փախուստ մազապուր · Օր 25եր- որդ ամսոյն՝ եկաց Միխայելոյ տաճ- նկարութ որ աղատութեան · Ռնազան Հասին և՝ զօրութիւնք Սարդինա- ցւոց · այնինչ Լամբարդիա քաղաքն ՚ի գրուխ Հանեալ էին զազատութիւնն :

— ՃԱՆԱՊԱՐՀ ՀՈՎԱՆՆՈՒ — Տէրու- թիւն Գանգիմորքոյ պաՀանջէ զՃան- զանդութիւն դքսութեանն Շլէզուի- գայ · շնորհեալ ժողովրդեան զոր ինչ վաՀանգամ և խնդրէին , Գերմանն ար- ձակի առ որքոյ ՚ի Կոպէնհագն , բայց քաղաքացիք մանաւանդ թէ Սլեզ- վիկտացիք և Հոլշթէյնցիք ամենե- վանդոյ օրինոյ Գերմանիոյ տալ եղ Շլէզվիգայ , և զգեղապանս նոցա բանի ուղին : Պաշ յանձըդ դասնէ խոր ՚ի մէջոյն և Պրուսիա Այ սասեմբեր- գոյ՝ բանանալ իշխանութեան ՚ի Կրէլ · յանն յարուցանէ զհուժան ընդդէմ Գանգիմորքոյ , և նոցա Հանդերձ ա- պատանի առ Ռուսոյն Պրուսիոյ · որ խնդրէ զԹուլեթեանն ընդդէմ : Ռու- սբանանն Լէհաստան յանն յարեաւ · և կարծի թէ Ռուսիա պատրաստի ունելոց ինք Գանեաց՝ և կախ նոցա ընդ Գերմանիա թանձրանայ :

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆՆ Իտալիա և Վենե- տիկ ապստամբեցան · զօրք Խորվա- կացին Պրուսիոյ տատ՝ որ արար կա- մերաւանել զմաս ՚ի Հնազանդութեան իւր , և ժողովուրդք անան ՚ի պատե- րազմ՝ Ճակատեցան Թագաւորն Սար- դինիոյ , մեծ Դուքսն Թոսքանոյ և Արլոզմն Փապն Հռովմայ զօրս առա- քեցին յօգնութիւն ապստամբելոյն Վենետկոյ · Յուսամք զի այս կախ- յալ պարու Յաղթերաց · Ճենովը- զայ , Լանկպարտեայ և Նաւերոյ արձագանգ և ուրախութիւն կոչեն Հա- մաձայն լսել : Ռմէնկալ Գարերոյն ազգանացն Հասարէն տոգի առէ՚ն :

Բանաստեղծական

ՀԱՆԵԼՈՒԿ

Չեմ յաւիտենից ·
Բայց սկիզբ լուսնիմ ·
Չեմ ես անվախճան ,
Բայց և վերջ լուսնիմ :

ՀԱՆԵԼՈՒԿՆ ՚Ի ԹԻՒ 138 ԷՋ 112 Է ԸՍՏԻՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԵՐԵՐԱՅԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Մ. Գ. Թէոդորեան Վերակացու